

Lærerark / Geografi

Ville I låne penge af tobaksindustrien?

Læringsmål på forløbet

Eleverne får indsigt i, hvilken betydning tobaksproduktion kan have for et lands afgrøder, børnearbejde og økonomi. Derudover lærer eleverne, hvordan der både kan være fordele og ulemper ved at låne penge af tobaksindustrien, og hvordan man kan argumentere for begge.

Kort om opgaven

Læreren holder et oplæg om landet "Mambias" situation. Eleverne skal derefter i grupper debattere, om de skal råde landet til at sige ja eller nej til det fiktive tilbud fra et tobaksfirma.

Vejledende tid: 2 lektioner á 45 minutter

Sådan gør du

Lektion 1

Læreren holder et oplæg, hvor landet "Mambia" og landets situationen bliver præsenteret. Situationen finder du bagerst i lærerarket.

Har du brug for mere viden om opgaven, kan du finde inspiration i øvelsen 'Tobaksbarn', der er udviklet af den svenske organisation "A non smoking generation", som du finder her: <https://nonsmoking.se/wp-content/uploads/2020/11/o%CC%88vningsblad-tobaksbarn.pdf>

Lektion 2

I grupper skal eleverne debattere, om Mambia skal sige ja eller nej til tilbuddet. De skal skrive fordele og ulemper ned.

Eleverne kan finde inspiration her:

- <http://www.op-i-roeg.dk/hvilke-konsekvenser-har-rygning/boernearbejde/>
- <http://www.op-i-roeg.dk/hvilke-konsekvenser-har-rygning/miljoe-og-tobak/>

Forløbet afsluttes med, at grupperne hver især præsenterer argumenter for og imod og fortæller, hvad de så vil råde Mambia til at gøre. Du kan vælge at pålægge grupperne, om de skal argumentere for eller imod.

Forslag til opfølgning og evaluering

Forslag til tegn på læring

- Eleven kan redegøre for tobaksindustrien som erhverv
- Eleven kan sammenligne fordele og ulemper ved tobaksproduktion som erhverv
- Eleven kan argumentere for eller imod at låne penge af tobaksindustrien

Forslag til opfølgning

- Læreren lytter efter, om eleverne både nævner fordele og ulemper ved at låne penge af tobaksindustrien
- Læreren vurderer, om eleven bruger fordelene eller ulemperne som argumenter for eller imod at låne penge af tobaksindustrien

Forslag til færdigheds- og vidensmål for geografi efter 9. klassetrin

Fag Geografi Kompetenceområde Undersøgelse Videns- og færdighedsområde Globalisering	Færdighedsmål Eleven kan undersøge forbrugsvares vej fra ressource til butik Vidensmål Eleven har viden om produktionskæder
Forudsætninger for, at eleven kan løse opgaven Der er en fordel, hvis eleverne har arbejdet med øvelserne 'Børnearbejde i tobaksindustrien' og 'Konsekvenser af tobaksproduktion'	

MAMBIAS SITUATION

I landet Mambia lever de fleste mennesker af landbrug. Problemet er, at produktionen ikke giver noget overskud, som kan eksporteres, så landet derved kunne få penge til bl.a. medicin og maskiner, der kunne gøre landbruget mere effektivt. I Mambia dyrkes paprika, som ville kunne eksporteres, hvis produktionen var mere effektiv. Pengene fra eksporten kunne bruges til udvikling i landet.

Mambia har ansøgt Verdensbanken om et lån. Men landet har allerede en kæmpe gæld til andre lande, så ingen vil låne dem flere penge.

Nu er der sket det, at et stort amerikansk tobaksfirma er villig til at låne Mambia penge til at købe medicin, teknisk udstyr og bygge skoler. Men tobaksfirmaet har nogle betingelser:

- Mambia skal skrive under på, at mindst 50 % af jorden bliver brugt til tobaksdyrkning
- Tobaksfirmaets anbefalinger omkring gødning og skadedyrsbekæmpelsesmidler skal følges
- Tobaksfirmaet har eneret til at købe hele Mambias tobaksproduktion til en fast pris
- Mambia behøver ikke betale lånet tilbage, så længe aftalen gælder (10 år med mulighed for forlængelse)
- Derimod skal landet hvert år betale 10 % af lånet i rente

Mambias regering skal beslutte, om de siger ja eller nej til tilbuddet fra tobaksfirmaet. Et af argumenterne for at sige ja tak er, at man for pengene fra tobakssalget kan udvikle paprikaproduktionen og få penge til landet gennem eksport. Et af argumenterne for at sige nej tak kan være, at man ikke vil støtte produktion af tobak.

I er blevet indkaldt af Mambias regering som eksperter, der ud fra jeres viden om tobaksproduktion skal give politikerne råd om, hvad de skal overveje, før de beslutter sig.

Elevark

Ville I låne penge af tobaksindustrien?

Det lærer du

Du får en indsigt i, hvilken betydning tobaksproduktion kan have for et lands afgrøde, børnearbejde og økonomi. Derudover lærer du, hvordan der både kan være fordele og ulemper ved at låne penge af tobaksindustrien, og hvordan man kan argumentere for begge.

Kort om opgaven

Læreren holder et oplæg om landet "Mambias" situation. I skal derefter i grupper debattere, om I vil råde landet til at sige ja eller nej til tilbuddet fra et tobaksfirma.

Sådan gør du

Trin 1

Læs om Mambias situation på næste side. Når alle i gruppen har læst det, skal I kort gennemgå landets situation.

Trin 2

I grupper skal I forestille jer at være eksperter, der skal rådgive Mambias regering, om de skal sige ja eller nej til tilbuddet fra tobaksfirmaet. I skal lave en liste, hvor I sammenligner fordele og ulemper ved tobaksproduktion som erhverv.

I kan finde inspiration her:

- <http://www.op-i-roeg.dk/hvilke-konsekvenser-har-rygning/boernearbejde/>
- <http://www.op-i-roeg.dk/hvilke-konsekvenser-har-rygning/miljoe-og-tobak/>

Trin 3

Fremlæg jeres argumenter for resten af klassen. Læreren bestemmer, om I skal fremlægge argumenterne for, imod eller begge.

MAMBIAS SITUATION

I landet Mambia lever de fleste mennesker af landbrug. Problemet er, at produktionen ikke giver noget overskud, som kan eksporteres, så landet derved kunne få penge til bl.a. medicin og maskiner, der kunne gøre landbruget mere effektivt. I Mambia dyrkes paprika, som ville kunne eksporteres, hvis produktionen var mere effektiv. Pengene fra eksporten kunne bruges til udvikling i landet.

Mambia har ansøgt Verdensbanken om et lån. Men landet har allerede en kæmpe gæld til andre lande, så ingen vil låne dem flere penge.

Nu er der sket det, at et stort amerikansk tobaksfirma er villig til at låne Mambia penge til at købe medicin, teknisk udstyr og bygge skoler. Men tobaksfirmaet har nogle betingelser:

- Mambia skal skrive under på, at mindst 50 % af jorden bliver brugt til tobaksdyrkning
- Tobaksfirmaets anbefalinger omkring gødning og skadedyrsbekæmpelsesmidler skal følges
- Tobaksfirmaet har eneret til at købe hele Mambias tobaksproduktion til en fast pris
- Mambia behøver ikke betale lånet tilbage, så længe aftalen gælder (10 år med mulighed for forlængelse)
- Derimod skal landet hvert år betale 10 % af lånet i rente

Mambias regering skal beslutte, om de siger ja eller nej til tilbuddet fra tobaksfirmaet. Et af argumenterne for at sige ja tak er, at man for pengene fra tobakssalget kan udvikle paprikaproduktionen og få penge til landet gennem eksport. Et af argumenterne for at sige nej tak kan være, at man ikke vil støtte produktion af tobak.

I er blevet indkaldt af Mambias regering som eksperter, der ud fra jeres viden om tobaksproduktion skal give politikerne råd om, hvad de skal overveje, før de beslutter sig.